

Тема 6

ІННОВАЦІЙНИЙ ВЕКТОР СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

План

1. Інвестиційні пріоритети у сільському господарстві.
2. Інноваційні пріоритети розвитку сільських територій.
3. Рушійні сили активізації селян у веденні бізнесу.

1. Інвестиційні пріоритети у сільському господарстві

Сільськогосподарське виробництво безпосередньо пов'язане з використанням природних ресурсів – землі і води, рослин і тварин. У зв'язку з цим підвищення технічною рівня сільського господарства передбачає втручання людини в живу природу і необхідність забезпечення екологічної сумісності та поєднання технічних засобів і технологій виробництва. Від стану і методів використання природних факторів залежить не тільки продуктивність сільськогосподарського виробництва, а й охорона природи, що є первинним джерелом усіх виробничих ресурсів.

Приплив інвестицій у сільське господарство сприятиме покращенню ситуації в країні, оскільки збільшиться як і продовольчий запас, так і відбудеться значний внесок у розвиток економіки, створяться нові робочі місця.

Інвестиційні пріоритети у сільському господарстві такі:

- стимулювання інноваційної активності шляхом встановлення пільгового оподаткування для суб'єктів господарської діяльності, що ведуть свій бізнесу на сільських територіях;
- розвиток іпотечних відносин, що є привабливим для інвесторів, оскільки надаються під заставу об'єкти, що є стійкими до інфляції;
- значна зацікавленість фінансово-кредитних установ у залученні їх до ресурсів на виробничі та інвестиційні цілі;
- розвиток інвестиційної інфраструктури;
- залучення іноземних інвестицій у галузь сільського господарства, що має значний вплив на нарощування виробничого потенціалу та формування сприятливих умов для зарубіжного інвестора;
- урахування регіональних особливостей сільськогосподарського виробництва;
- впровадження екологічно обґрунтованих систем ведення сільського господарства, адаптованих до місцевих умов;
- агротехнічна система ведення сільського господарства, яка повною мірою відповідає природно-екологічним умовам та ресурсам території тієї чи іншої області;
- сприяння формуванню національних інвестиційних ринків, макроекономічні стабілізації, що дасть змогу вирішити соціальні програми;
- розвиток об'єктів інфраструктури, що пов'язані із екологічно безпечним нагромадженням рідких стоків від тваринництва до використання на поливних землях;
- створення відповідних споруд для зберігання органічних добрив після сухого прибирання гною.

2. Інноваційні пріоритети розвитку сільських територій

Для того, щоб врахувати інноваційні особливості ведення сільського господарства, необхідно пам'ятати, що сьогодні спостерігаються значні відмінності регіонів за природно-кліматичними умовами та спеціалізацією виробництва; в різних регіонах країни істотно відрізняються технології вирощування продукції, утримування й годівлі тварин, спостерігається різноманітність видів сільськогосподарської продукції, що виробляється, та продуктів її переробки; різниця в періодах виробництва окремих видів сільськогосподарської продукції; залежність технологія виробництва в сільському господарстві від природно-кліматичних умов, віддаленості від постачальників та ринків збуту продукції.

Інноваційні пріоритети у сільському господарстві такі:

- впровадження нових технологій виробництва сільськогосподарської продукції;
- застосування нових, більш продуктивних порід у тваринництві та нових сортів рослин;
- модернізація та автоматизація виробничих процесів, освоєння нових технологій, зростання ефективності праці, що зумовлюють ефективність виробництва продукції тваринництва;
- застосування нових технічних засобів та технологій обробітку ґрунту;
- застосування екологічних інновацій, що дають змогу збільшити врожайність, продуктивність та гарантувати безпеку навколишнього середовища;
- застосування нових підходів до надання соціальних послуг на селі, що значно підвищить ефективність виробництва;
- стимулювання екологізації виробничих процесів у сільському господарстві, ресурсоощадливе використання природних ресурсів;
- відтворення родючості ґрунтів та розробка адаптивних технологій агроєкосистем;
- технологічне переоснащення сільськогосподарських підприємств, застосування енергозберігаючих технологій виробництва, зберігання та переробки продукції;
- запровадження інноваційних технологічних рішень у галузі переробки відходів виробництва;
- інфраструктурне забезпечення інноваційної діяльності;
- кооперація між господарюючими суб'єктами, що значно сприятиме просуванню сільськогосподарської продукції від товаро-виробника до споживача;
- збільшення обсягів виробленої продукції на основі підвищення родючості ґрунту та поліпшення якості продукції;
- підвищення ефективності використання зрошуваних і осушувальних земель, освоєння науково обґрунтованих систем землеробства та насінництва;
- удосконалення системи підготовки та перепідготовки кадрів, що сприятиме підвищенню інноваційної активності організацій та комерціалізації результатів наукових досліджень.

3. Рушійні сили активізації селян у веденні бізнесу

Відомо, що продукція сільського господарства майже на 70 % забезпечує роздрібний товарообіг країни. Вона також є сировинною базою для харчової та легкої промисловості, в цій галузі відбувається тісна взаємодія людини з природою. У цих умовах потребують врахування особливості розвитку сільськогосподарського виробництва.

Основні особливості розвитку сільських територій:

1) земля є головним засобом виробництва у сільському господарстві. За правильного її використання у сільському господарстві властивості землі постійно поліпшуватимуться. Це є важливою особливістю землі як засобу виробництва;

2) процес відтворення у сільському господарстві тісно пов'язаний з природними процесами, тому для підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва необхідно враховувати дію не тільки економічних законів, а й законів природи. Ця особливість зумовлює специфіку технології виробництва сільськогосподарської продукції;

3) значний розрив часу між періодом виробництва та робочим періодом сільськогосподарського виробництва спричинює його сезонний характер. При цьому період виробництва визначається часом перебування продукту у виробництві, а робочий період – часом, протягом якого продукт піддається дії праці. Отже, період виробництва включає час безпосередньої дії праці та час, коли він здійснюється на основі росту і розвитку живих організмів і не потребує додаткових затрат (сезонний характер виробництва);

4) просторова розосередженість сільськогосподарського виробництва, що спричинює великі обсяги внутрішньогосподарських перевезень вантажів (зерна, кормів, добрив, пального), а також витрат енергетичних ресурсів і засобів виробництва;

5) частина одержуваної продукції у сільському господарстві використовується в подальшому виробничому процесі як засіб виробництва (насіння, молодняк тварин). Тому збільшення обсягів виробництва продукції залежить безпосередньо від продуктивності засобів, відтворених у галузі;

6) природні умови є важливим фактором виробництва, що зумовлюють кінцеві результати та рівень його ефективності. Вся продукція сільського господарства створюється безпосередньо в процесі виробництва в результаті природного функціонування живих організмів – рослин і тварин.

Ці особливості розвитку сільських територій визначають структуру виробництва, рівень забезпеченості й використання техніки, склад робочої сили, характер поділу праці та форми її організації.

Основними рушійними силами активізації селян у веденні бізнесу на селі є:

– диверсифікація підприємницької діяльності, ведення товарного виробництва, за рахунок чого забезпечується зайнятість селян на основі екологічнобезпечних технологій, формується товарне виробництво, розвивається мале та середнє підприємництво на селі, яке здатне економічно активувати селянство до участі в сільськогосподарському виробництві;

– підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції та посилення ролі місцевого самоврядування, що сприятимуть інвестиційній привабливості ведення виробництва на селі, дадуть змогу розвивати інфраструктуру на селі за рахунок оновлення виробничих потужностей в сільській місцевості та створення переробних цехів сільськогосподарської продукції;

– наявність ресурсних можливостей для ведення сільського господарства, сумісність різних видів діяльності на території, обґрунтування стратегій розвитку сільських територій та необхідність державної підтримки;

– осучаснення технологій та машинно-тракторного парку, прогнозування на основі методу форсайт;

– впровадження інновацій у рекреаційно-туристичне господарство, використання інноваційних технологій для розвитку мережі малих підприємницьких структур;

– запровадження у сферу сільськогосподарського виробництва енергоощадливих технологій, завдяки чому може зрости інвестиційна привабливість бізнесу на селі та рентабельність виробництва.

Основні орієнтири злагодженого соціально-економічного розвитку сільських територій:

- забезпечення розвитку місцевого самоврядування для формування дієздатного перспективного суспільства на селі;
- підвищення привабливості функціонування ведення бізнесу на селі;
- підвищення конкурентоспроможності сільських територій за рахунок диверсифікації господарської діяльності;
- відродження нових виробництв на селі;
- забезпечення розвитку сільської інфраструктури;
- досягнення економічного зростання в сільському господарстві.

Злагоджений соціально-економічний розвиток сільських територій є необхідним для забезпечення самодостатніх територіальних громад, що є основою місцевого розвитку країни.

Вважаємо, що для забезпечення збалансованого розвитку сільських територій потрібно ефективно використовувати наявні локальні ресурси, впроваджувати інновації в сільську економіку, використовувати їх в сільгоспвиробництві, а також виходити на нові ринки збуту виробленої продукції. Інноваційний розвиток на селі має сприяти модернізації виробничих процесів, трансферу знань в інноваційні розробки та нововведення у виробничій діяльності, що мають бути спрямовані на задоволення потреб сільських жителів. У сільському господарстві перетворення нових ідей, технологій у практичну діяльність помітно вплине на якість життя населення, дасть змогу підвищити ефективність розвитку сільських територій, гармонізує вплив сільського господарства на навколишнє середовище.